

PRZESTRZEŃ MIEJSKA I JEJ PRZEMIANY A LEKCJE GEOGRAFII

W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Ogólnopolska konferencja
**"Miejsce i przestrzeń. Edukacja
geograficzna w ujęciu humanistycznym",
Warszawa
19 – 20 października 2018**

MGR ADAM SEBASTIAN GÓRSKI
ZAKŁAD BADAŃ REGIONALNYCH I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ
INSTYTUT GEOGRAFII
UJK KIELCE/PSP KORZECKO

PODSTAWA PROGRAMOWA

GEOGRAFIA - integruje wiedzę o środowisku przyrodniczym oraz wiedzę społeczno-ekonomiczną i humanistyczną a także sprzyja wszechstronnemu rozwojowi ucznia poprzez:

- tworzenie całościowego obrazu świata;
- łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem oraz harmonią świata przyrody;
- nabywanie umiejętności interpretacji otaczającego nas środowiska, zjawisk i procesów oraz oceny działalności człowieka w środowisku przyrodniczym.

GEOGRAFIA jako przedmiot szkolny umożliwia :

- rozumienie współczesnego świata charakteryzującego się zróżnicowaniem społeczeństw i ich działań oraz wielkim tempem zmian;
- dostrzeganie wzajemnych powiązań regionalnych, globalnych, opartych na wiedzy o zróżnicowaniu przyrodniczym, gospodarczym, społecznym Polski oraz innych krajów świata;
- wyjaśnianie dynamicznych przemian gospodarczych oraz społecznych w Polsce i na świecie, prowadzących do rozumienia ich przyczyn i skutków;
- poszukiwanie odpowiedzi na trudne pytania odnoszące się do obecnej fazy rozwoju współczesnej cywilizacji.

Praktyczny wymiar edukacji geograficznej odnosi się do:

- **zrozumienia** oraz realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, polegającego na podejmowaniu takich decyzji i działań, które zapewnią współczesnym i przyszłym pokoleniom wysoką jakość życia;
- przygotowania uczniów do **racjonalnego gospodarowania** środowiskiem, **kształtowania go jako przestrzeni przyjaznej człowiekowi**, chronionej przed degradacją i niszczeniem jej przyrodniczych oraz kulturowych walorów;
- ukazania zarówno pozytywnych przykładów i kreowanie postaw ukierunkowanych **na tworzenie ładu i piękna w miejscach swego życia, a także poprzez poznanie możliwości wpływu własnych działań na ochronę krajobrazów** w Polsce.

Treści programowe odnoszące się do przekształceń przestrzeni odnoszą się do:

- wpływu procesów migracyjnych na strukturę wieku i wyludnianie się obszarów wiejskich;
- identyfikacji związków między rozwojem dużych miast a zmianami użytkowania i zagospodarowania danego terenu, stylu zabudowy, strukturze ludności w strefach podmiejskich.

Treści programowe wzbogacone o zagadnienia dotyczące procesu rewitalizacji a także sakralizacji i stygmatyzacji przestrzeni pozwalają na :

- pełniejsze zrozumienie zjawisk zachodzących w najbliższym otoczeniu poprzez próby wytypowania obszarów zdegradowanych i działań zmierzających do poprawy istniejącej sytuacji;
- analiza działań podejmowanych w przestrzeni i ich ocena pod kątem użytkowników danej przestrzeni;
- wprowadzenie terminu budżetu obywatelskiego i partycypacji społecznej jako narzędzia kreowania i wpływu na kształt przestrzeni wokół nas;
- pełniejsze poznanie własnej osoby ucznia poprzez wykorzystanie map mentalnych i ukazanie uczniom zagadnień odnoszących się do psychologii środowiskowej.

Pełniejsze zrozumienie zjawisk zachodzących w najbliższym otoczeniu poprzez próby wytypowania obszarów zdegradowanych i działań zmierzających do poprawy istniejącej sytuacji

Zadanie

Według Ciebie, które obszary, tereny w najbliższej okolicy wymagają działań (np. nowego zagospodarowania, naprawy, wprowadzenia zmian)? Wybrane działania muszą przyczynić się do poprawy ich estetyki, funkcjonalności. Zaproponuj zmiany w tym obszarze, tak aby jak najwięcej osób mogło korzystać z tego terenu w przyszłości. Wybór działań uzasadnij.

Analiza działań podejmowanych w przestrzeni i ich ocena pod kątem użytkowników danej przestrzeni

Zadanie

Wybierz jedno działanie jakie jest/zostało zrealizowane w Twojej najbliższej okolicy, które Twoim zdaniem zmieniło je wygląd, funkcjonalność (np. budowa chodnika, placu zabaw, remont boiska, budowa nowego osiedla, sklepu). Uzasadnij dlaczego wybrane przez Ciebie działanie zostało podjęte, a także oceń jakie są jego konsekwencje dla Ciebie a także dla innych użytkowników.

Wprowadzenie terminu budżetu obywatelskiego, partycypacji społecznej jako narzędzia kreowania oraz wpływu na kształt przestrzeni wokół nas

Zadanie

Uczniowie zgłaszają działania, które chcieliby wprowadzić w najbliższej okolicy. Następnie w grupach lub indywidualnie próbują przekonać pozostałą część klasy do swojego pomysłu wskazując na jego zalety, możliwości realizacji, koszty, wielofunkcyjność. Następnie przeprowadzone zostaje głosowanie na najlepszy projekt. Po głosowaniu uczniowie wskazują na elementy wygranego projektu, które zdecydowali, że go poparli.

Pełniejsze poznanie własnej osoby ucznia poprzez wykorzystanie map mentalnych i ukazanie uczniom zagadnień odnoszących się do psychologii środowiskowej

Zadanie

Uczniowie mają za zadanie narysować plan (np. najbliższej okolicy, drogi z domu do szkoły), z zastosowaniem lub bez sygnatur. Następnie podczas lekcji omawiają swoje prace z uwzględnieniem miejsc rzeczy według nich ładnych, brzydkich, bezpiecznych, niebezpiecznych znajdujących na ich planie. Pozostali uczniowie mają za zadanie wyrażenie swojego zdania odnośnie danych obiektów, przestrzeni (czy podobnie oceniają daną przestrzeń, co decyduje o ewentualnych różnicach w postrzeganiu).

PODSUMOWANIE

Zagadnienia geografii humanistycznej wprowadzane do nauczania geografii w szkole podstawowej stanowią integralną część podstawy programowej.

Problematykę przestrzeni miejskiej (ale nie tylko), jej przekształceń, a także procesu stygmatyzacji i sakralizacji oraz zarządzania, można wprowadzić jako jeden duży projekt lub też jako poszczególne ćwiczenia/zadania.

Interdyscyplinarność poruszanych zagadnień pozwala na realizację treści zarówno na godzinach wychowawczych, lekcjach WOS a także lekcjach w terenie.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

ADAM GÓRSKI
DOKTORANT W ZAKŁADZIE BADAŃ REGIONALNYCH I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ UJK KIELCE
NAUCZYCIEL GEOGRAFII, HISTORII W PSP KORZECKO
gorski.adam.sebastian@gmail.com